

Výstava Pasti na ptáky prostřednictvím umění upozorní na zbytečný úhyn ptáků ve městě

2.10.2025 - | Magistrát hlavního města Prahy

V Kampusu Hyberská v centru Prahy bude v první polovině letošního listopadu k vidění výstava fotografií s environmentálním přesahem, kterou organizuje hlavní město a Česká koalice pro ochranu biodiverzity (CCBC) ve spolupráci s Českou společností ornitologickou (ČSO). Výstava snímků fotografa Stanislava Honzíka Pasti na ptáky je součástí stejnojmenné osvětové kampaně, která upozorňuje na zbytečné úhyny ptáků. Doplní ji skici ptačích kostýmů od Jany Smetanové, které k tématu vznikly už dříve pro emotivní video, a expozice malířky Kateřiny Štenclové prezentující transparentní malby na prosklené plochy. Pro školní kolektivy bude připravený workshop s výrobou polepů, které uchrání ptáky před smrtícími nárazy do oken.

Hledání účinnějších metod a možností, jak střetům ptáků s překážkami zabránit, je nezbytnost. Nerada se v tomto případě opakuji, ale pražská záchranná stanice pro volně žijící živočichy má za sebou další rekordní rok, a to zejména kvůli počasí. Loni nejčastěji – ve 2 809 případech – ošetřovala zvířata po střetu s dopravními prostředky nebo překážkami, jako jsou skleněné plochy. Výstava navazuje na předchozí aktivity a snoubí umění s workshopy. Věřím, že nás posune zase o něco dál k ochraně ptactva a mám z tohoto počínu radost,” říká Jana Komrsková, náměstkyně primátora hl. m. Prahy pro oblast životního prostředí.

Originální výstava se uskuteční od 4. do 15. listopadu 2025 ve dvou místnostech Kampusu Hyberská. Filmový fotograf Stanislav Honzík, který zvětšil stovky herců mezinárodního formátu a spolupracoval se světovými filmovými produkcemi, představí sérii snímků, která vznikala při natáčení klipu ke kampani Pasti na ptáky i dodatečně v ateliéru. Vystaveny budou také skici Jany Smetanové s návrhy kostýmů pro tanečníky a tanečnice, kteří se v klipu proměnili v ptáky.

Druhá místnost bude věnována expozici malířky Kateřiny Štenclové. Ta se zaměřuje na abstraktní malbu, ale snaží se také přispívat ke zvýšení povědomí o důležitosti polepů prosklených ploch na veřejných prostranstvích, aby nebyly smrtící pro ptáky. Štenclová je autorkou výtvarného návrhu pro části povrchové stanice metra Nádraží Krč na plánované trase D, který bude také k vidění. Autorka ve svém návrhu bere v potaz, že průhledný tubus stanice zasahuje do koridoru, kterým táhnou ptáci. Transparentní malby na skla mají zásadní roli v ochraně ptáků před smrtícím nárazem do prosklených ploch.

„Ochranu ptáků před nárazy na prosklené plochy vnímám jako velmi důležitou součást našeho života ve městech. Šokovalo mě, kolik tažných ptáků může ve městech zahynout. V místě plánované trasy metra D by největší pastí pro ně byla kombinace vodní nádrže zrcadlící rozsáhlé neoznačené prosklené plochy. Jsem ráda, že se mohu zapojit do kampaně Pasti na ptáky a na tuto problematiku upozornit,” shrnuje umělkyně Kateřina Štenclová.

Po dobu výstavy v prostorách Kampusu Hyberská se budou v dopoledních hodinách konat i workshopy, kde se školáci potkají s ornitologem a výtvarnicí z centra U studánky poznání, která s nimi bude vyrábět jejich vlastní polepy a poučí je o důležitosti polepit sklo dostatečně hustým polepem, protože nálepka jedné siluety dravce není efektivní. Účastníci workshopu následně mohou vytvořit tým a umístit polep společně na jednu plochu, anebo každý sám u sebe doma. Kapacita workshopů je limitovaná a školy se na ně mohou registrovat již nyní zde.

Sklo a podobné materiály jsou jednou z nejčastějších příčin úhynu ptáků. Může se jednat o stěny zastávek MHD, prosklené spojovací krčky, reflexní fasády moderních budov, čirá zábradlí, zimní zahrady nebo velké prosklené plochy tiny housů. Po srážce s čirou nebo zrcadlicí se výplní v Česku každý rok uhynie velké množství ptáků. Mezi ptačí oběti skleněných ploch patří jak malí pěvci, jako červanka nebo sýkora, tak i větší draví ptáci, jako poštolka či krahujec. Problém se netýká pouze protihlukových stěn, výškových budov či zastávek hromadné dopravy, ale i našich domovů.

Zrcadlicí výplně, které věrně odrážejí okolí, jsou obecně považovány za nejnebezpečnější. Zrcadlicí se zeleň nebo obloha se ptákům jeví jako vzdálený cíl, a do výplně proto narážejí v plné rychlosti. Tyto střety většinou končí jejich smrtí.

Nalepená silueta dravce, která se dosud používá, nefunguje. Základem je na nebezpečnou plochu jakkoli účinně upozornit – žaluzií, pergolou, závěsem, záclonou. Pokud nemáme tuto možnost, je nutné rizikovou plochu z venkovní strany polepit. Například UV nálepky lidé téměř nevidí, zatímco většina ptáků ano. Vzdálenost mezi nálepkami ale nesmí být větší než 10 cm.

Emotivní ptačí klip natočil loni v české krajině režisér Radim Vaňous, pro přední tanečníky vytvořil choreografii Jan Kodet a hudbu složila Beata Hlavenková. Projekt, který měla producersky na starost Kristýna Nováková a Leona Kunayová, představil tanečníky Markétu Jandovou, Jaroslavu Rameš Janečkovou, Kristínu Tukan, Michala Heribana, Františka Vlčka a Jindřicha Panského. Ti oblékli nádherné ptačí kostýmy z dílny Jany Smetanové a scénu vytvořil Pavel Svoboda v prostředí divoké přírody.

„Prostřednictvím umění chceme české společnosti připomenout, jak každý z nás může ptákům pomoci. Ať už zakrytím bazénů, v nichž se ptáci často topí, polepem reflexních nálepek proti nárazu do skla, či správným přikrmováním,“ dodává ředitelka CCBC a garant projektu Pasti na ptáky Kristýna Nováková.

Více informací o častých pastech na ptáky je k dispozici na webových stránkách CCBC.

<https://praha.eu/w/vystava-pasti-na-ptaky-prostrednictvim-umeni-upozorni-na-zbytecny-uhyn-ptaku-v-e-meste>